

Natuurbelevingsoefening

Bosgeuren

Opzet en doelgroep

Onze neus gebruiken we in de natuur zelden en dan nog vaak onbewust. Deze oefening focust op het gericht zoeken van geuren maar ook op het herkennen van geuren. Vanaf ongeveer 10 jaar kunnen kinderen de oefening doen. De groep kan beter niet te groot zijn, tien of minder leden.

Vorbereiding

Een kruidenrijk biotoop, bij voorbeeld een bloemenwei langs de rand van een bos of plantsoen. Zoals steeds is aan te raden om zelf ervaring op te doen, bij deze oefening gaat het erom geuren uit de natuur te verzamelen.

Materiaal

Bekers, voor iedere deelnemer één, liefst zijn ze allemaal gelijk. Bierviltjes of iets dergelijks om de bekens mee af te dekken.

Pen en papier of tablet (eventueel een *app* die antwoorden verzamelt en vergelijkt).

Instructie aan de groep

Vooraf: Demonstreer hoe je geuren kunt zoeken. Neem een blad van een boom die geen opvallend geur heeft, wrijf het krachtig tussen de vingers en ruik er aan. Laat de kinderen het nadoen. Je zou de geur kunnen aangeven met "groen". Je laat zien dat je het voorwerp echt dicht bij je neus moet houden. Vraag hoe een hond een spoor zoekt (antwoord: met zijn neus op de grond). En je laat zien dat de geur vaak pas los komt als je het voorwerp krachtig wrijft.

1. Zoek in het bos, park, wei etc. een geur. Denk aan kruiden (bloemen, stengels en bladeren, wortels), bomen (bloemen, takken, naalden, stammen, hars), bodem (strooisel, humus, mos, bosgrond, dode dieren, paddenstoelen), dieren (poep, urine) etc. Geef een tijd aan waarop ze terug moeten zijn. Ze mogen in groepjes samenwerken.
2. Ieder verzamelt één geur in zijn of haar beker. (Voorbeeld: een beker met geplette dennennaalden.)
3. De groepsleden komen samen met afgedekte bekens. Ze leveren de bekens in bij de leider (leraar).
4. De deelnemers gaan in een kring zitten en de leider geeft ieder een afgedekte beker
5. Ruik aan de beker (het helpt als je je ogen erbij sluit), geef de geur een (zelfverzonnen) naam en sluit de beker weer. Schrijf de naam van de geur op een papier.
6. Op een teken geef je de afgedekte beker door aan je buur. Punt 5 herhalen. Als de bekens helemaal rond zijn geweest stopt de oefening.
7. Vergelijk de resultaten per beker. Bespreek de namen die aan de geuren gegeven zijn (eventueel zelf verzonnen namen) en vergelijk met wat er precies in de beker zat. Afhankelijk van het niveau en de voorkennis van leraar en leerlingen kunnen vele biologische onderwerpen de revue passeren: geur van rottingsbacteriën; andere geurbronnen in bodemleven, functie secundaire plantenstoffen, rol bloemgeuren bij voortplanting van planten; functie van hars etc. .

Wat is de winst van deze oefening?

De deelnemers

- focussen bewust op hun geurvermogen.
- brengen geur in verband met concrete biologische verschijnselen.
- leggen verband tussen geurige natuurverschijnselen en meer theoretische biologische kennis.

Varianten

De oefening kan aangepast worden zodat die in de klas gedaan kan worden. Als de leerlingen als huiswerk een geur verzamelen, kan de oefening in principe vrijwel geheel in de klas gedaan worden. Maar het materiaal verliest vaak snel de geur.

[Marcel Kamp, 11 01 2019; www.nvon.nl/ecologie]